נגמר הדין פרק ששי סנהדרין מה.

גמ' פרק אחד. כלומר מעט ממנו מלפניו. ויש אומרים פרק תמיכת בגד. ולשון פרק בתרגומיה ליטש טורגלי"ן: **ולא אוסף.** דאין אשה נסקלת ערומה: **ור' יהודה.** אמר לך אותו לא אלא למעוטי אשה אחת אלא לאחרוני לן דנסקל ערום דמאותו נפקא לן בלא כסותו: **לא שנא הוא ולא שנא היא.** שהרי אין כאן מיעוט והשוה הכתוב [1]איש לאשה לכל מיתות שבתורה[2]: **להרבורא.** שמא יתנו בה עיניהם ויבואו לידי הרהור דאי לאו הא דאי טעמא נסי דלרבנן לא אצרכה קרא להפשיטה נעביד לה אלן כדי שתמות מהר: **בכנדיה.** של סוטה: **נקרעו.** כדרך כל הנקרעים: **נפרמו.** קרע משונה לכאן ולכאן ולמתיכות קטנות: **וסותר את שערה.** קלעי שערה: **ונוסרו כל הנשים.** ואם לא היו מקבלקין אותה אין כאן ייסור אם תצא זכאה ואמו מתכוונים לנישה ואפילו היא זכאה שלא נטמאה מכל מקום פרוצה היתה שהרי קינא לה ונסתרה: **סכא.** דמיקטלא אין ייסור גדול מזה וטעמא לאו משום הרהור היא: **מיסר יפה.** ולא תבזהו: **בזיוני דאיגא עדיף ליה.** כלומר גדול בעיניו עפי מיתת דגופיה הלכך נוח לה שמיקבל בלבוטה ותסהא למות ואע"ג דאיכא לערא דגופא ולא תבזה אותה להפשיטה הלכך זו היא ברירת מיתה יפה: **ניחא דגופא עדיף ליה.** גדול בעיניו עפי מבזיוי הלכך כשתפשיטנה זו היא יפה לה: **מתני' היה נגוה שתי קומות.** ומפילו משם לארץ: **הוסכו על מזגיו.** כשהוא מושכב פרקדן הוא מגונה יותר: **גמ' פגא וקומה שלו.** שהיה מפילו מעומד ולא מיושב: **ומי בעינן כולי האי.** דבלאו הכי ליכא שיעור מיתה: **מה כור שהוא כדי להמית.** משנה היא בבבא קמא (דף נ:) אחד החופר כור ואחד החופר שית ומערה חייב בנפילת שור וחמור אם כן למה נאמר כור מה כור שיש בו כדי להמית והיינו עשרה טפחים דסתם כור אינו פחות מעשרה טפחים אף כל שיש בו כדי להמית ומאי ניהו עשרה טפחים היו פחותין מכאן ונפל לתוכן שור וחמור ומת פטור. אלמא עשרה הוי שיעור להמית: **מיפה יפה.** שיעות מהר: **מינוול.** אם גבוה יותר מדאי מתפזר גופו ואכריו מתפרקין וכריסו נבקעת: **מניין שבדחייה.** נידונו הנוגעים בהר סיני ת"ל ירה לא תגע וגו': **ירה.** לשון השלכה כמו (שמות טו) ירה ביס ומשמעות דרש ולא ריבויא: **מניין.** שסקילת אבנים הוזכרה שם ת"ל סקול דהוה לשון אבנים כדכתיב (דברים כב) ומקלוה (כל) אנשי עירה באבנים: **ומנין שבסקילה ובדחייה.** אם הולך לשמיהן כגון שדחפוהו ולא מת: **ת"ל כי סקול יסקל או ירה יירה.** ריבויא הוא דאי מדא מייניהו דווקא קאמר או הא או הא ליכתוב כי סקול או ירה מדכתיב הני לרבויי כתביהו: **שאם מת בדחייה יצא.** לכך נאמר או לחלק: **ומניין שאף לדורות.** כל מייני סקילה תהא דמיה שם: שנאמר ואכלוה מצות אצל המזבח וכי אצל המזבח אוכלים אלא בזמן שהוא שלם ולא כשהוא חסר וההוא קרא במילואים כתיב וי"ל [דף נט.] התם ליף טפי משום דלשכחן גבי הקרבה לדורות כיולא בהן דדרשינן התם לעיל מיניה[3] מזבח שנפגם כל הקדשים שנשחטו עליו פסולין שנאמר חבמת עליו את עולותיך ואת שלמיך וכי עליו זובח אלא כשהוא שלם ולא כשהוא פגום:

גמ' [4]תנו רבנן האיש מכסין אותו פרק אחד מלפניו ואשה שני פרקים בין מלפניה בין מלאחריה מפני שכולה ערוה דברי ר' יהודה וחכמים אומרים האיש נסקל ערום ואין האשה נסקלת ערומה מאי טעמייהו דרבנן אמר קרא [5]ורגמו אותו מאי אותו אילימא אותו ולא אותה והכתיב [2]והוצאת את האיש ההוא או את האשה ההיא אלא מאי אותו אותו בלא כסותו הא אותה בכסותה רבי יהודה אומר אותו בלא כסותו לא שנא איש ולא שנא אשה [6]למימרא דרבנן חיישי להרהורא ורבי יהודה לא חייש להרהורא והא איפכא שמענא להו [7]דתנן [8]הבהן אוחז בבגדיה אם נקרעו נקרעו ואם נפרמו נפרמו עד שמגלה את לבה וסותר את שערה רבי יהודה אומר אם היה לבה נאה לא היה מגלהו ואם היה שערה נאה לא היה סותרו אמר רבה התם היינו טעמא שמא תצא מב"ד זכאה ויתגרו בה פירחי כהונה הכא [9]הא מקטלא וכי תימא אתי לאיתגרויי באחרנייתא [10]אמר רבה גמירי אין יצר הרע שולט אלא במי שעיניו רואות אמר רבא דר' יהודה אדר' יהודה קשיא דרבנן אדרבנן לא קשיא אלא אמר רבא דרבי יהודה אדר' יהודה לא קשיא כדשנין דרבנן אדרבנן נמי לא קשיא אמר קרא [3]ונוסרו כל הנשים ולא תעשינה כזמתכינה הכא אין לך ייסור גדול מזה וכ"ת ליעביד בה תרתי [11]אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר קרא [4]ואהבת לרעך כמוך ברור לו מיתה יפה לימא דרב נחמן תנאי היא לא דכולי עלמא אית להו דרב נחמן והכא בהא קמיפלגי מר סבר בזיוני דאיניש עדיפא ליה טפי מניחא דגופיה ומר סבר ניחא דגופיה עדיף מבזיוני: **מתני'** [2]בית [12]הסקילה היה גובה שתי קומות אחד מן העדים דוחפו על מתניו נהפך על לבו הופכו על מתניו ואם מת בה יצא ואם לאו השני נוטל את האבן ונותנו על לבו אם מת בה יצא ואם לאו רגימתו בכל ישראל שנאמר [5]יד העדים תהיה בו בראשונה להמיתו ויד כל העם באחרונה: **גמ'** [13]תנא וקומה שלו הרי כאן שלש ומי בעינן כולי האי ורמינהו [14]מה בור שהוא כדי להמית עשרה טפחים אף כל כדי להמית עשרה טפחים אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר קרא [4]ואהבת לרעך כמוך ברור לו מיתה יפה אי הכי ליגבהיה טפי משום דמינוול: אחד מן העדים דוחפו: תנו רבנן מניין שבדחייה ת"ל [6]ירה ומנין שבסקילה ת"ל [6]סקל יסקל ומנין שבסקילה ובדחייה ת"ל [6]סקל יסקל או ירה יירה ומנין [7]שאם מת בדחייה יצא תלמוד לומר או ירה יירה [8]מניין שאף לדורות כן ת"ל

הא אותה בכסותה. לאו מקבלא דרש דהא ליכא מיעוט לכסי לאותו מאלעזרין למידרש בלא כסותו אלא היינו טעמא כדמפרש משום הרהורא או משום בזיונא: **אלא** במה שעיניו רואות. והא דאמר סוף פ"ק דמגילה (דף טו.) כל האומר רחב ריחב מיד נקרי האמר התם ביודעה ומכירה: **ברור** לו מיתה יפה. ר"מ משום דלרעך כמוך לא שייך מחיים דחיין קודמין [9]ור"מ משום דכתיב ברשיה דקרא לא תקום ולא תטור ולשון נקימה היינו מיתה כדאמרינן לקמן בפ' אלעזר מיתות (דף נב:) גבי נקוס ינקס כשהוא אומר והכאתי עליכם חרב כו':

ורמינהו מה בור. הא דפרין משור אאדם משום דהתם נמי דרשינן שור ולא אדם: **מה** בור שיש בו כדי להמית. בב"ק (דף נ:) פ"ה משום דסתם בור עשרה וקשה לר"מ אלרבה סתם בור יותר מעשרה כדאשכחן ביוסף וימיה שהושלכו לבור וכדאשכחן בבור שמילא ישמעאל בן נתניה חלליס וכאן פירש דסתם בור אינו פחות מי' מיהו קשה דפרין ברש ב"ק (דף ג. ושם) מילימא אב' ומולדה ט' לא ט' כתיבי ולא עשרה כתיבי ומשני והמת יהיה לו אמר רחמנא וקיים להו לרבנן דעשרה מיתה עבדי תשעה ניזקין עבדי מיתה לא עבדי אלמא מהתם ילפינן ומפר"ת דסתם בור הוי יותר מעשרה ותרוויהו לריכי דאי כתב רחמנא והמת יהיה לו ה"א בכל ענין שימות אפילו בפחות מי' כתב רחמנא בור ואי כתב רחמנא בור ה"א בעמוק כ"כ דאי אפשר שלא ימות בו כתב רחמנא והמת יהיה לו בגלאו למות בו דהיינו עשרה דקיים להו לרבנן דעבדי מיתה והא דפרין התם סוף סוף זה אב למיתה וזה אב לניזקין אע"ג דט' לא כתיבי בלא סברא הוא כי היכי דעשרה אב למיתה משום דיש בו כדי להמית תשעה נמי אב לניזקין דיש בו כדי להזיק אי נמי משום דכתיב תרי זימני בור כי יפתח איש בור או כי יכרה איש בור (שמות כא) דדרש בירושלמי אחד בור למיתה ואחד בור לניזקין: **מניין** שבדחייה. סקילה נאמר תחילה בפסוק ואפילו הכי עבדינן לה לבסוף משום דאשכחן קראי דסמוך סקילה למיתה דכתיב (דברים יח) וסקלתם באבנים ומתו[8]: **מניין** שאף לדורות בו'. אפילו לרב דיליף דורות משעה ברש הקומץ רבה (מנחות דף יט: ושם) אילעזרין קרא לרבויי הכא לדורות דה"א שיני שאני והא דאמרינן בפ' עבול יום (זבחים דף קא.) דאמר ליה אהרן למשה שמא לא שמעת שהותרה אמיעות אלא בקדשי שעה ולא בקדשי דורות ה"ק שמא כך נאמר לך בפירוש וא"ת למאן דלא יליף ברש הקומץ רבה [8](שעה מדורות) האמר בזבחים בפ' קדשי קדשים (דף ס.) מזבח שנפגם אין אוכלים בגינו שיר מנחה

ערוה הוא כולה ר' יהודה אומר אם היה לבה נאה לא היה מגלהו כו' ושני רבא התם בענין סוטה חייסי שמא תצא מב"ד זכאה ויתגרו בה פרחי כהונה כו' שאר השמועה פשוטה היא: [**מתני'**] בית הסקילה היה גבוה שתי קומות כו' תנא וקומה שלו הרי כאן שלש אינו והא תנן בפרק שור שנגח מה בור שהוא כדי להמית אף כל שהוא כדי להמית עד עשרה טפחים הנה י' טפחים דיי כדי להמית ופירק רב נחמן בענין להמיתו במהרה כדי שלא יצטער לפיכך מגביהין אותו ג' קומות ואם תאמר אי הכי ליגבהיה טפי חיישינן שמא תיבקע כרסו ויצאו בני מעיו לחוץ ויבא לידי ניוול. ירושלמי פריקי בין הנסקל לנופל הכי אינו

מה אותה בכסותה. לאו מקבלא דרש דהא ליכא מיעוט לכסי לאותו מאלעזרין למידרש בלא כסותו אלא היינו טעמא כדמפרש משום הרהורא או משום בזיונא: **אלא** במה שעיניו רואות. והא דאמר סוף פ"ק דמגילה (דף טו.) כל האומר רחב ריחב מיד נקרי האמר התם ביודעה ומכירה: **ברור** לו מיתה יפה. ר"מ משום דלרעך כמוך לא שייך מחיים דחיין קודמין [9]ור"מ משום דכתיב ברשיה דקרא לא תקום ולא תטור ולשון נקימה היינו מיתה כדאמרינן לקמן בפ' אלעזר מיתות (דף נב:) גבי נקוס ינקס כשהוא אומר והכאתי עליכם חרב כו':

ורמינהו מה בור. הא דפרין משור אאדם משום דהתם נמי דרשינן שור ולא אדם: **מה** בור שיש בו כדי להמית. בב"ק (דף נ:) פ"ה משום דסתם בור עשרה וקשה לר"מ אלרבה סתם בור יותר מעשרה כדאשכחן ביוסף וימיה שהושלכו לבור וכדאשכחן בבור שמילא ישמעאל בן נתניה חלליס וכאן פירש דסתם בור אינו פחות מי' מיהו קשה דפרין ברש ב"ק (דף ג. ושם) מילימא אב' ומולדה ט' לא ט' כתיבי ולא עשרה כתיבי ומשני והמת יהיה לו אמר רחמנא וקיים להו לרבנן דעשרה מיתה עבדי תשעה ניזקין עבדי מיתה לא עבדי אלמא מהתם ילפינן ומפר"ת דסתם בור הוי יותר מעשרה ותרוויהו לריכי דאי כתב רחמנא והמת יהיה לו ה"א בכל ענין שימות אפילו בפחות מי' כתב רחמנא בור ואי כתב רחמנא בור ה"א בעמוק כ"כ דאי אפשר שלא ימות בו כתב רחמנא והמת יהיה לו בגלאו למות בו דהיינו עשרה דקיים להו לרבנן דעבדי מיתה והא דפרין התם סוף סוף זה אב למיתה וזה אב לניזקין אע"ג דט' לא כתיבי בלא סברא הוא כי היכי דעשרה אב למיתה משום דיש בו כדי להמית תשעה נמי אב לניזקין דיש בו כדי להזיק אי נמי משום דכתיב תרי זימני בור כי יפתח איש בור כי יכרה איש בור (שמות כא) דדרש בירושלמי אחד בור למיתה ואחד בור לניזקין: **מניין** שבדחייה. סקילה נאמר תחילה בפסוק ואפילו הכי עבדינן לה לבסוף משום דאשכחן קראי דסמוך סקילה למיתה דכתיב (דברים יח) וסקלתם באבנים ומתו[8]: **מניין** שאף לדורות בו'. אפילו לרב דיליף דורות משעה ברש הקומץ רבה (מנחות דף יט: ושם) אילעזרין קרא לרבויי הכא לדורות דה"א שיני שאני והא דאמרינן בפ' עבול יום (זבחים דף קא.) דאמר ליה אהרן למשה שמא לא שמעת שהותרה אמיעות אלא בקדשי שעה ולא בקדשי דורות ה"ק שמא כך נאמר לך בפירוש וא"ת למאן דלא יליף ברש הקומץ רבה [8](שעה מדורות) האמר בזבחים בפ' קדשי קדשים (דף ס.) מזבח שנפגם אין אוכלים בגינו שיר מנחה

מסורת הש"ס

[1] [תוספ' פ"ט] סוטה ח., [2] [סוטה כג: לעיל מג. ע"ש], [3] [סוטה ח. כל הסוגיא], [4] סנ ז., [5] הא קא מיקטלא כל"ל רש"ל, [6] [סוטה ח. ע"ש], [7] [סוטה סט:] [נקמן נב. פסחים עה. מנחות לז: [כ"ק נא.], [8] [נקמן נב.] כ"ק נא., [9] נ"ז סט [תוספ' פ"ט], [10] [כ"ק כ:], [11] [ע"ל ומנין. רש"ל], [12] אמה לאים כל"ל, [13] [קדושין לה.], [14] [כ"מ סב.], [15] [וע"ש תוס' פסחים ו: ד"ה אבל כחב], [16] [ע"ל דורות משעה], [17] [דף נט.].

גליון הש"ס

רש"י ר"ה הבבו ובו' בשהוא מושבב. עי' תוספות שבת יעקב מ"ל סימן ה:

מוסף רש"י

פרק אחד. תמיכת בגד מלפניו ושאר כל גופו ערום (מוסף ח.). **שכולה ערוה.** לחוליה ופניה, שכית הנוסת נגלה מפני לדלדן (שם). אלא מאי אותו אותו בלא כסותו. הא דממעטו אשה לענין ערום, דנסקל מאלה קרא מיעוטא, לאותו מעטא ולא כסותו ולהכי נקט ליה להאי מעטא דערום נלשון זכר גבי אים, לאימרא הא לאותה בכסותה (שם כג.). חייש לרהורא. שלא יתנו בהוסלן את לבם בה (שם ח.). אותה בבבדיה. בגדיה הלילר שלה. אם נקרעו. אינו מוסיף. פרימה גדולה מקרעים. שנקרעה לקרעים הרבה. דמיקלי"ל בלע"ז, כמו (שבת עד:) הלי דפרים פולקא (שם). וסותר את שערה. מקליעתו (שם). שמא תצא מב"ד זכאה. שנוהיה תמלא ולא יכלקוה הנוס ויתגרו בה. ויהיו רודפים אחריה כל ימיה, פרחי בהונה. נקט על שם שהיו מלוין כעזרה יותר משאר הנס (שם). אתי לאיתגרויי באחרנייתא. על ידי שרלה לת זו ברוחה מתגרה ילרס נגשים אחרות (שם). גמירי. מסורת בידי מרבותי (שם). דרבנן אדרבנן לא קשיא. בתמיה לשנית ר' יהודה ולא מייסת לשנויי דרבנן (שם). אמר קרא ונוסרו כל הנשים. טעמא מאי אתמי דרבנן אמצות לגישה ואפילו היא עוברה לגישה (שם). כל הנשים, שלא יניחו עצמן לידי חשד ותקיעה לעשות (שם ח.). הבא. שהיא נסקלת, אין לך ייסור גדול מזה לאחרות (שם). לעיבריד בה תרתי. מיתה וטבה (שם). מר סבר בזיוני דאיניש עדיפא ליה. תשוב על אחת ושני לו טפי מלגרלה דגופיה. הלכך מיתה יפה היא לסקל לנוס, ואע"פ שלעזרו נמנע שאינו ממהר למות, ולא לסקל ערום ויתמה, ורבי יהודה סבר לגרלה דגופא עדיף ליה חו היא מיתה יפה לו לסקל ערום ואע"פ שמתמה ולא יסקל לגלוחו ויתמה לעזרו (שם).

עין משפט נר מצוה

[1] א מיי' פ"ג מהלכות סוטה הלכה יא סמג עשין כד:
[2] ב מיי' פט"ו מהלכות סנהדרין הלכה ח סמג עשין קפ:
[3] ג מיי' פי"ב מהלכות מזה"ד מיי' פט"ו מהלכות סנהדרין הלכה ט סמג עשין קפ:

תורה אור השלם

1. הוצא את המקלל אל מחוץ למחנה וסמכו כל השומעים את ידיהם על ראשו ורגמו אתו כל העדה: ויקרא כד יד
2. והוצאת את האיש ההוא או את האשה ההוא אשר עשו את הדבר הרע הזה אל שעריך את האיש או את האשה וסקלתם באבנים ומתו: דברים יז ה
3. והשבתי זמה מן הארץ ונוסרו כל הנשים ולא תעשינה כזמתכנה: יחזקאל כג מח
4. לא תקם ולא תטר את בני עמך ואהבת לרעך כמוך אני יי: ויקרא יט יח
5. יד העדים תהיה בו בראשונה להמיתו ויד כל העם באחרונה ובערת הרע מקרבך: דברים יז ז
6. לא תגיש בו יד כי סקול יסקל או ירה יורה אם בהמה אם איש לא יחיה במשך היובל המה יעלו בהר: שמות יט יג

לעזי רש"י

טורנציין [טורונצי"ן]. קטע.

רבינו חננאל

האיש מכסין אותו מלפניו והאשה מלפניה ומאחריה דברי ר' יהודה וחכ"א אין האשה נסקלת ערומה ואקשי' למימרא מאי דר' יהודה לא חייש להרהורא ורבנן חיישי להרהורא והא בענין סוטה איפכא שמענא להו דתנן וכהן אוחז בבגדיה אם נקרעו נקרעו אם נפרמו נפרמו עד שהוא מגלה את לבה כולה ר' יהודה אומר אם היה לבה נאה לא היה מגלהו כו' ושני רבא התם בענין סוטה חייסי שמא תצא מב"ד זכאה ויתגרו בה פרחי כהונה כו' שאר השמועה פשוטה היא: [**מתני'**] בית הסקילה היה גבוה שתי קומות כו' תנא וקומה שלו הרי כאן שלש אינו והא תנן בפרק שור שנגח מה בור שהוא כדי להמית אף כל שהוא כדי להמית עד עשרה טפחים הנה י' טפחים דיי כדי להמית ופירק רב נחמן בענין להמיתו במהרה כדי שלא יצטער לפיכך מגביהין אותו ג' קומות ואם תאמר אי הכי ליגבהיה טפי חיישינן שמא תיבקע כרסו ויצאו בני מעיו לחוץ ויבא לידי ניוול. ירושלמי פריקי בין הנסקל לנופל הכי אינו

דומה נופל מדעת לנופל שלא מדעת משמיה דר' יאשיה אמרי אינון דחבטין הורא בחייליה אין בו משום ריסוק אברים קומי ר' פינחס חבטו תורא בחייליה אמר לון בחייכון שרוגיה יקם ועדק אמר ברוך שבחר בחכמים ובדבריהם שאמרו אילין דחבטין הורא בחייליה אין בו משום ריסוק אברים: ומניין שטעון סקילה שנאמר סקול יסקל ומניין שטעון דחייה שנאמר ירה יירה סקול יסקל זו סקילה ירה יירה זו דחייה ומניין שטעון ב' דחיות ת"ל יירה. ת"ר מניין שאף לדורות כן שנאמר כי סקול יסקל או ירה יירה ואם לאו נוטל האבן

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com